

16:1

Fastighetsägare har tillerkänts ersättning enligt 16 § VAL 1970 för enskilda renvattenanordningar som blivit onyttiga till följd av tillkomsten av allmän va-anläggning.

A.B. ägde en fastighet belägen i den del av Halmstads kommun som före den 1 januari 1974 utgjorde Harplinge kommun. Fastigheten är bebyggd med en fritidsbostad.

Sedan Harplinge kommun under år 1971 utfört allmän vatten- och avloppsanläggning inom bl.a. det område där A.B:s fastighet ligger, fordrade kommunen genom räkning den 30 november 1971 taxeenlig anläggningsavgift för vatten och avlopp av A.B. med 5 600 kr.

A.B. väckte talan mot Halmstads kommun och yrkade bl.a. att Va-nämnden måtte jämlikt 16 § lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar förplikta kommunen att såsom ersättning för vattenanordningar på hans fastighet, som blivit onyttiga till följd av att allmän va-anläggning kommit till stånd, till honom utge 1 500 kr jämte viss ränta.

Till utveckling av denna talan anförde A.B: Han motsatte sig till en början att erlagga fordrad anläggningsavgift för vatten och avlopp med hänsyn till att kommunens beslut om att anta den va-taxa enligt vilken avgiften beräknats inte vunnit laga kraft. Efter betalningsanmaning från kommunen erlade han 3 000 kr av avgiften den 19 september 1972. Sedan kommunen ansökt om betalningsföreläggande för honom för utfående av återstoden betalade han den 30 april 1973 även resterande del. A.B. bi-bringades genom kommunens förfarande den uppfattningen att han var skyldig att betala anläggningsavgift för såväl vatten som avlopp. På grund därav lät han projektera installation för både vatten och avlopp att kopplas till kommunens anläggning. Numera känner han visserligen till att kommunen inte tvångsvis kan påföra honom anläggningsavgift för vatten. Han kan dock inte avstå från vattenanslutning, eftersom förberedelserna för sådan anslutning fortskridit så långt att de inte kan avbrytas utan förluster. Bl.a. har avtal träffats om utförandet av installationsarbetet. Hittillsvarande anordningar för vattenförsörjning på fastigheten blir till följd härav onyttiga. Anordningarna består av renvattenbrunn samt pump, hydrofor och tryckvattenbehållare jämte vattenledningar till tre tappställen i wc, tvätttrum och kök. Brunnen anlades år 1953 och är försedd med 90 cm betongringar samt har lock av betong. Den är 3,5 m djup varav 1,5 m är sprängt i berg, och lämnar ett gott och rikligt vatten. Anläggningskostnaden uppgick till 860 kr. Övriga anordningar utfördes år 1959 för en kostnad av 1 370 kr. Tryckbehållaren rymmer 60 l. Fastigheten bebos endast en à två månader om året varför anordningarna inte blivit nämnvärt förslitna. Tvärtom är de i mycket gott skick.

Fastigheten har ett taxeringsvärde av 55 000 kr, varav 25 000 kr utgör tomtvärde. Engångskostnaderna för vatten och avlopp utgör sammanlagt 11 059 kr. Häri ingår, förutom nyssnämnda kostnader om sammanlagt 2 230 kr, anläggningsavgiften till kommunen, 5 600 kr, samt kostnader för projektering och utförande av installationsarbete i och för anslutning till kommunens

nät, 3 229 kr. Härtill kommer de årliga bruksavgifterna till kommunen. En bidragande orsak till att han valt att ansluta även till kommunens vattenanläggning har varit att sådana avgifter enligt Harplinge kommuns va-taxa uttogs också av dem som inte begagnade sig av denna anläggning samt att vissa möjligheter förelåg till ersättning för befintliga anordningar.

Med hänvisning till det anförda gör A.B. gällande att förutsättningar för ersättning enligt 16 § va-lagen föreligger och att kommunen är skyldig att utge sådan ersättning. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet 1 500 kr har han utgått från att brunnen skulle ha kunnat användas under lång tid framöver och att övriga anordningar är avskrivna till ungefär hälften av anläggningskostnaderna. Någon uppräkningskostnader till dagspriser har inte skett. Om anordningarnas tekniska nuvärde i stället skulle ha lagts till grund för yrkandet, hade ersättningsbeloppet fördubblats.

Kommunen bestred A.B:s yrkande och anförde: Vad A.B. uppgivit om vattenanordningarnas beskaffenhet och om anläggningskostnaderna för dessa kan vitsordas. Anordningarna kan emellertid inte anses ha blivit onyttiga till följd av den allmänna anläggningens tillkomst. Det har nämligen inte förelegat något tvång för A.B. att ansluta fastigheten till kommunens renvattenanläggning. Visserligen har anläggningsavgift för såväl vatten som avlopp påförts A.B. i utsänd räkning. Vid räkningen på anslutningsavgift var dock fogad ett exemplar av kommunens va-taxa. Av denna framgår att den fordrade avgiften till 80 % avsåg avloppsanslutning och till 20 % vattenanslutning. Många fastighetsägare, som tillställts en motsvarande räkning, kontaktade kommunen och anmälde att de inte önskade betala för vattenanslutning, varvid kommunen utfärdade kreditnotor på 20 % av avgiften. Någon sådan anmälan gjorde inte A.B. och när avgiften inte betalades söktes betalningsföreläggande beträffande densamma.

Kommunen gör härutöver gällande att de vattenanordningar för vilka ersättning begärs är av sådan art att ersättning skäligen inte bör utgå. Hydroforanläggningen får anses vara helt avskriven och brunnen är inte värd mer än 400 kr. Gentemot kravet på ersättning invändes därjämte att anordningarna även fortsättningsvis kan användas, exempelvis för bevattningsändamål.

Va-nämnden yttrade:

Enligt 16 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (VAL 70) skall anordning för vattenförsörjning eller avlopp, som blir onyttig till följd av att allmän va-anläggning kommer till stånd eller utvidgas, ersättas av huvudmannen för den allmänna anläggningen i den mån det är skäligt med hänsyn till anordningens art, ålder och skick, den fördel ägaren får av den allmänna va-anläggningen och övriga omständigheter.

Den nu återgivna lagregeln överensstämmer i sak väsentligen med den tidigare gällande lagregel i ämnet som fanns i 9 § 1955 års lag (nr 314) om allmänna vatten- och (VAL 55). Av motiven till sistnämnda lagregel framgår att ersättningsbestämmelsen var tillämplig oavsett om den fastighet för vilken anordningarna var avsedda blivit tvångsansluten

till den allmänna anläggningen eller inte. Den nya lagstiftningen innebär inte någon ändring härutinnan. Det av kommunen åberopade förhållandet att skyldighet inte föreläggat för A.B. att ansluta till kommunens renvattenanläggning inverkar följaktligen inte på bedömningen av frågan om kommunens ersättningsskyldighet.

A.B. har uppgivit att det installationsarbete som behövts för att ansluta fastigheter till kommunens ledningsnät genomförts under hösten 1974 och att de tidigare befintliga anordningarna på fastigheten därvid satte ur funktion. Vid denna tid hade brunnen varit i bruk under drygt 20 år och övriga anordningar under sammanlagt 15 år. Huvudparten av det värde som vattenanordningarna skulle kunna anses representera betingas av att brunnen, som ursprungligen saknat anordningar för att leda vattnet till bostadshuset, sedermera försetts med sådana anordningar. Åtskilligt av den utrustning som ingår i dylika anordningar är underkastat en relativt snabb värdeminskning även för det fall att anläggningen utnyttjas i begränsad omfattning. Å andra sidan skall beaktas att brunnen ostridigt ger rikligt med vatten av god kvalitet samt att ingenting framkommit som tyder på annat än att vattenanordningarna utan större olägenhet skulle ha kunnat göra tjänst under ytterligare någon tid. I betraktande härav finner Va-nämnden - vid den skälighetsprövning som skall företas enligt 16 § VAL 70 - att A.B. skall tillerkännas ersättning för vattenanordningarna. Med hänsyn främst till de förut angivna, med anordningarnas art och ålder sammanhängande förhållandena, finner Va-nämnden - som anmärker att de av A.B. redovisade kostnaderna för va-anslutning till mycket väsentlig del utgörs av kostnader för avloppsanslutning - att ersättningen skäligen bör bestämmas till 500 kr. Beträffande skäligheten i och för sig av fordrad ränta på utgående ersättning föreligger inte tvist mellan parterna.

Va-nämnden förpliktade kommunen att såsom ersättning för renvattenanordningar på fastigheten till A.B. utge 500 kr jämte ränta.

Beslut: 1976-02-16, BVA 9

Mål nr: VA 125/73